

cognoscit, ergo evacuatur in patria. Rationem autem reddere per quam formam evacuatur ille habitus non est facile, pater Suarez disputatione vii citata, sectione v, recurrit ad suspensionem divini concursus destruentis fidem propter perfectionem status beatifici, et impedimentum quo beati in perpetuum sunt impediti ad omnem actum fidei obscurum, non tamen admittit physicam oppositionem inter lumen gloriæ, et habitum fidei, quia fuerunt simul in Paulo in raptu: similiter Lorca hic disp. xv, numero xv, recurrit ad imperfectionem habitus fidei, qui ob sui obscuritatem non decet illum statum. Cæterum hoc modo multæ virtutes morales, ut pœnitentia, continentia, et similes non decerent illum statum, quia versantur circa passiones, quæ ibi non sunt, et habitus remanent, licet non illi actus imperfecti. Alii dicunt tolli habitum fidei, quia erit otiosus, et superfluus. Alii per oppositionem ejus cum lumine gloriæ non absolute, sed ut habet statum perpetuum in beatitudine, et hoc est communius inter Thomistas, Cajetanus 1-2, quæst. LXXVII, art. v, Conradus et Medina ibidem; Capreolus in iii, dist. xxxi. Et sine dubio multum favet D. Thomas, nam in loco citato in tertio sententiarum aperte dicit, quod quia modus fidei importat imperfectionem, et obscuritatem tollitur a gloria, quæ imperfectionem, et obscuritatem tollit, et 1-2, quæst. LXVII, art. v ad secundum dicit: « Quod imperfectio fidei, et perfectio gloriæ opponuntur ad invicem, et respiciunt idem subjectum, unde non possunt esse simul, sicut nec claritas aeris cum obscuritate ejus». Et ad tertium addit: « Quod in statu gloriæ non solum actu tollitur objectum fidei quod non est visum, sed etiam secundum possibilitatem propter beatitudinis stabilitatem, et

ideo frustra talis habitus remaneret. »

XII. Ex quibus ultimis verbis voluerunt aliqui inferre D. Thomam solum ratione superfluitatis excludere habitum fidei a gloria, non attendentes quod illa particula frustra remaneret, infertur a D. Thoma ex contrarietate inter gloriam, et fidem, non solum quia objectum est actu non visum, sed quia non habet ultra possibilitatem ut sit non visum: ergo ex contrarietate habituali, et secundum possibilitatem infert frustraneam remanentiam, hoc est, impossibilem. Sic ergo dicimus, quod lumen gloriæ habitualiter receptum in intellectu beati cum sit inclinatio ad visionem claræ circa ipsum objectum fieri, quod est Deus, non minus dicit repugnantiam naturalem, et propriam cum habitu ipso fidei, quam habitus erroris et scientiæ, habitus opinionis et scientiæ, habitus temperantiæ et intemperantiæ. Frivolum autem est quod docet magister Lorca, quod formalitates, et conditiones actuum non reperiuntur in habitibus, nisi in virtute, et ita non oritur inter habitus formalis repugnantia, nisi quatenus generantur ex actibus formaliter contrariis, nam causæ continentis virtute oppositos effectus non repugnant inter se formaliter, ut videre est in planetis, quorum sunt contrarii influxus. Sed hoc frivolum est, nam planetæ sunt corpora distincta, et ita non mirum quod habeant virtutes contrarias influendi, in eodem vero planeta non sunt virtutes contrariæ ad influendum, et certe levitas si poneretur in lapide sine dubio excluderet gravitatem, licet illa levitas non generaretur ex motibus sursum, qui sunt actus levitatis. Confirmatur, quia actus non possunt formaliter intrinsece expellere habitus, qui formaliter illis non re-

pugnant, sed talem contrarietatem formalem per ipsos habitus exercent; ergo habitus formaliter intrinsece habent illam repugnantiam: ergo quod sint geniti ex actibus contrariis vel non, parum conducit, dummodo inter se habeant formalem contrarietatem, et inclinationem ad ipsos actus oppositos, non minus quam si ab ipsis generarentur; ergo positi in subjecto mutuo se expellunt, et sic lumen gloriæ quod est habitus clarus expellit fidem, quæ est obscurus.

SOLVUNTUR ARGUMENTA.

XIII. Objicies: Lumen gloriæ datum Paulo in raptu non exclusit habitum fidei, ut docet D. Thomas 2-2, quæst. CLXXV, art. iii ad tertium; ergo ex natura rei possunt esse simul; nam quod lumen illud parum duraret in Paulo, et in beatis sit perpetuum, non variat intrinsecam rationem illius; ergo nec oppositionem formaliter, quæ in illa fundatur: sicut lux solis licet pro brevi tempore sit in aere expellit tenebras, et peccatum mortale charitatem; ergo etiam tunc debuit expellere fidem. Objicies secundo: Quia habitus virtutum moralium, quæ versantur erga passiones dicunt aliquam imperfectionem ex parte suorum actuum impossibilem cum statu beatitudinis, scilicet reprimere passiones, quæ ibi non sunt immoderatæ, tamen ipsi habitus ibi permanent; ergo etiam habitus fidei permanere potest, licet ex parte objecti, seu actus dicat imperfectionem non videndi ea, quæ ibi esse non potest.

XIV. Ad primum quod est patris Suarez, et ante ipsum Durandi in iii, distinct. xxxi, quæst. ii, bene respondet. Cajetanus 1-2, quæst. LXVII, art. v, quod lumen gloriæ in

D. Paulo fuit quidem ejusdem naturæ cum lumine gloriæ in beatis, non tamen ejusdem status, et perfectionis, quia datum fuit Paulo per modum dispositionis transeuntis, non per modum habitualis permanentiæ, oppositio autem inter habitus, et formas licet nascatur ex ipsa natura formarum radicaliter, non tamen exercetur, nisi habeant statum perfectum, et completum, cujus signum est, quia contraria in gradibus remissis compatiuntur in eodem subjecto, et virtus acquisita quando est imperfecta, et in gradu remisso, compatiitur cum habitu vitii, et hoc ideo est, quia ista oppositio non est privativa, sicut lux et tenebræ, sed ex contraria inter habitum et habitum, contraria autem compatiuntur in statu imperfecto, quia se habet status ille quasi in fieri, et bene stat unum contrarium esse in fieri, et aliud in facto esse: in Paulo autem lumen gloriæ fuit in statu imperfecto et per modum transeuntis, unde ratione status non expulsi habitus fidei, licet ex parte naturæ suæ radicaliter habuerit dispositionem contrariam ad habitum fidei, et S. Thomas ubi supra dixit: « Quod in gloria non solum actu tollitur objectum fidei, quod est non visum, sed etiam secundum possibilitatem, » ubi ergo non ponitur visio tali modo quod etiam tollat possibilitatem, non exercet oppositionem cum habitu fidei, ut habitus est, quia ad exercendam hanc oppositionem non sufficit natura formæ, sed etiam conditio habitualis status.

XV. Ad secundum respondetur, quod licet virtutes morales habeant materiam imperfectam, scilicet passiones, quas moderantur, non tamen habent modum imperfectum circa talem materiam, scilicet reducere illas ad rationem, fides autem e converso se habet, quod circa

materiam perfectam, circa Deum, versatur modo imperfecto, scilicet modo obscuro, ut docet D. Thomas III part. quæst. VII, art. III ad primum, unde habitus virtutum moralium manent in patria, licet materia illa imperfecta ibi non maneat; sicut in paupere datur magnificentia, licet non habeat materiam ad faciendos sumptus. Restat explicare circa subjectum fidei, an sit intellectus, vel voluntas, de quo D. Thomas quæst. IV, art. II. Sed non est difficultas specialis, ex dictis enim satis constat esse in intellectu, cum ejus actus formaliter sit cognitio, et assensus credendi, supponit tamen motionem voluntatis antecedenter, ut sæpe dictum est, et quantum ad hanc motionem est in voluntate.

ARTICULUS II.

De causa fidei.

I. Circa causam producentem effective fidem, solet primo disputari, an fides in formis infundatur a Deo, sed de hoc manifeste constat fidem illam esse supernaturalem, alias in peccatore non maneret fides infusa, donum autem supernaturale solum potest a Deo infundi. Quando vero dicit Concilium Tridentinum sessione VII, capite VII: « Simul infundi homini fidem, spem et charitatem, » loquitur de infusione fidei in ipsa justificatione, non tamen negat extra illam posse infundi fidem informem.

II. Secundo inquiritur, an habitus fidei sit supernaturalis quoad substantiam. Respondetur affirmative, dicitur enim habitus, vel actus supernaturalis quoad substantiam, non quia sit substantia supernaturalis, hoc enim soli Deo convenit, sed quia ex sua specificatione, et objec-

to supernaturalis est, constat autem objectum formale fidei supernaturale esse, et consequenter ex sua specificatione, et substantia supernaturalis est: illud autem dicitur supernaturale quoad modum, quod licet in sua essentia sit naturale, tamen modo supernaturali producitur vel afficitur, sicut illuminatio cæci in substantia est potentia visiva naturalis, datur tamen miraculose, et modo supernaturali.

III. Solum difficilia sunt verba D. Thomæ 2-2, quæst. CLXXI, art. II ad tertium, ubi inquit: « Quod dupliciter aliquid est supra naturam humanam, uno modo quantum ad substantiam actus, sicut miracula facere, et cognoscere occulta divinæ sapientiæ, et ad hos actus non datur homini habituale donum gratiæ: alio modo est aliquid supra naturam humanam quantum ad modum actus, non quantum ad substantiam ipsius, sicut diligere Deum, et cognoscere eum in speculo creaturarum, et ad hoc datur donum gratiæ habitualis; » ergo secundum S. Thomam diligere Deum et similiter credere, solum sunt supernaturalia quoad modum. Respondetur, quod expresse S. Thomas distinguit virtutes infusas, quæ secundum speciem supernaturales sunt, ab his quæ solum secundum modum, ut patet in prima secundæ, quæstione LXIII, articulo IV in corpore, et ad primum. In verbis autem allegatis longe alius est sensus, nec D. Thomas negat, quod diligere et credere in Deum sint actus supernaturales quoad substantiam, id est, quoad speciem, quæ sumitur ex modo tendendi in objectum, id enim significatur illis verbis: « Quod elevantur supra naturam humanam quoad modum actus, » id est, quoad modum specificationis ex objecto: affirmat autem quod aliæ virtutes elevantur supra naturam humanam

DISPUTATIO VI.

DE REVELATIONIBUS PRIVATIS.

I. Revelationes privatas in præsentem distinguimus contra eas, quæ nobis revelantur, et proponuntur per Ecclesiam, unde possunt dupliciter dici revelationes privatæ, uno modo solum, quia non proponuntur per Ecclesiam, sed modo particulari fiunt, ex parte tamen materiæ revelatæ versantur circa aliquod contentum in sacra Scriptura, vel traditionibus Ecclesiæ, ut si Deus declararet mihi aliquod mysterium contentum in Scriptura, quod nondum Ecclesia declaravit, et tales revelationes dicuntur privatæ solum ex parte modi proponendi, non ex parte materiæ propositæ. Alio modo dicitur revelatio privata quando et jam ex parte materiæ non pertinet ad fidem communem, id est, ad aliquid contentum in sacra Scriptura, vel traditione, ut si Deus revelaret mihi quot stellæ sunt in cælo, vel quot arenæ in mari, aut aliqua similia, sive naturalia, sive supernaturalia. De primis revelationibus facile judico, quod si fiant certo, ita quod aliquis interius de illis certificetur, quod creduntur fide catholica communiter, quia versantur circa suum objectum, et ordinantur ad eundem finem et nituntur eidem rationi formali, scilicet testimonio Dei, et solum Deus supplet per se ipsum propositionem Ecclesiæ, quod non variat essentialiter fidem; sicut prophetæ, et Apostoli habuerunt veram fidem, et tamen Ecclesia non proponebat illis, sed Deus, et ipsi Ecclesiæ.

II. De secundo genere revelationum est tota difficultas in qua Suarez disp. III de fide, sect. X, num. V, tenet quod in quacumque materia

quoad substantiam, id est, quoad principium, et fundamentum a quo causantur, quia requirunt habere Deum pro principio, qui est substantia supernaturalis, sicut facere miracula solum potest provenire a Deo ut causa principali et cognoscere occulta divinæ sapientiæ non potest fieri nisi in ipso Deo clare viso, vel si extra Deum cognoscuntur debet esse per actualem revelationem, sicut est in prophetis, non per aliquod donum habituale.

IV. Denique inquiri solet, an per fidem infusam cognoscamus nos habere fidem, et actum credendi, quod est inquirere an fides eliciat actum reflexum circa se ipsam. Respondetur, quod fides ipsa non est objectum credendum per actum reflexum, quia non proponitur nobis inter credibilia, sed tamen reflexe duo possumus cognoscere de actu illo credendi quem experimur: primum, quod sit supernaturalis in particulari, et hoc non cognoscimus per fidem, nec enim est de fide hic et nunc exerceri a me actum infusum, sed ex signis, et conjecturis id cognoscimus, et ex quadam experientia interiori: secundum est, quod ille actus est certus, et infallibilis, et hoc ex ipso effectu quem in nobis præstat cognoscimus; videmus enim nos adhærere rebus creditis, et infallibiliter de illis certificari exercendo actum infallibilem, ut docet D. Thomas 1-2, quæst. CII, art. V ad secundum, non tamen id immediate est de fide, licet de fide sit in communi loquendo fidem esse infallibilem; non tamen hic et nunc exerceri actum fidei infallibilem. Videatur magister Bagnez in hac secunda secundæ, quæst. VI, art. II, dub. II, et Torres disp. XLII, dub. V.